

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1715. usque ad annum 1718

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1782

VD18 13322648

§. 61. Ejusdem Cardinalis indignatio adversus P. Ferté Jesuitam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67649)

Sæc. XVIII foundationem Noaillius confirmabat, &
A. C. 1716. Jesuitis, ex quibus duo Theologiam
 & unus Philosophiam, aliusque Me-
 thesin publice in hac Universitate pro-
 fitebantur, duas Cathedras adimebat,
 eis relicta duntaxat una pro Theologia
 & altera pro Facultate artium. Huius
 sententiæ sese opponebant nonnulli.
 Burdegalensis tamen Archiepiscopus
 opposuit, quod Jesuitæ sua potentia &
 auctoritate abusi, tres Regias Theolo-
 giæ Cathedras ferme ad nihilum re-
 degissent, eoquod Magistros ad docen-
 dum ineptos promoveri curarint, ut
 omnes juvenes ad suas Scholas per-
 traherent. Ea ratio apud eos, qui Je-
 suitis minus propensi erant, tantum ve-
 luit, ut in ipso Regio Senatu novem
 Senatores contra Jesuitas suffragia fer-
 rent, faventibus duntaxat quinque.
 Hæc plaga nimis luculenta videbatur,
 ut Jesuitæ eam taciti concoquere pos-
 sent: Remedium igitur quæsituri, to-
 tam vexationum seriem Bentivoglio
 Pontificis Nuntio queruli exponebant,
 qui etiam desuper literas ad Papam
 dedit.

§. LXI.

*Noaillii Cardinalis indignatio contra
 P. Ferté Jesuitam.*

Pro-

Proximæ reconçiliationis spem penitus interciderat novus eventus, qui Cardinali Noaillo rursus de Jesuitis querulandi argumentum præbuit. Designabatur Pater Ferté Jesuita, ut in proximo festo SS. Omnium hoc anno coram Rege sermonem haberet: cum autem concionandi facultas eidem data jam Mense Augusto expirasset, & nec ipse, nec ejus Superiores pro innovanda hac facultate Noailium Cardinalem supplices adiissent, ac insuper Jesuitæ improvido plausu, præstituto die hunc Patrem in Lupara concionaturum in vulgus spargerent, Noaillius Cardinalis hoc rumore excitatus, Regni Regentem adiit, eidemque justæ suæ oppositionis rationes exposuit, quas etiam hic omnino æquas esse censuit, pollicitus, se desuper Argentinam literas ad Rohanium Cardinalem daturum. Cum vero nullum ab eo reciperetur responsum, & tempus Concioni habendæ appropinquaret, Couturierus Abbas a Noaillo pro sermone habendo nominatus, a Regni Regente acceptabatur: Aulici vero Patrem Ferté designari petebant: ipse etiam Rohanius Princeps die trigesima prima Octobris ad præfatum Patrem rescripsit, sibi a Serenissimo Regente injunctum, ut ei significaret, quatenus ipse crastina die

Y 4

coram

Sæc. XVIII.
A. C. 1716.

Sæc. XVIII. coram Rege peroraret. Hoc igitur
 A. C. 1716. mandato tutus Pater Ferté, eadem die
 suum habuit sermonem. Ea res tan-
 toperè commovit Noailium, ut mor-
 ad Regentem has daret literas.

„Tantopere Ecclesiæ leges, & ob-
 „ficii mei dignitas ac jura sermone,
 „quem Pater Ferte canonica facultate
 „destitutus palam habuit, sunt violata
 „ut in eum animadvertendi necessitas
 „mihi sit imposta. Tantam tamen ve-
 „nerationem erga Serenissimum D. Re-
 „gentem profiteor, ut eo incio quic-
 „quam hac in re aggredi nolim: hinc
 „supplico, æquibonique consulat, ut in
 „casu tam insolito, & majoris mali
 „præfago muneris mei partes exequar.
 „Si enim duntaxat de vilipensione in
 „me redundante ageretur, dissimula-
 „rem, characteri tamen meo, & juris-
 „dictioni injuriam tot indignis modis
 „illatam itidem tolerare, haud licet.
 „Magis adhuc hac in re meum animi
 „dolorem auget, quod concordiam tan-
 „topere exoptatam hoc ausu magis dif-
 „ficilem reddi prospiciam; absdubio e-
 „nim Rohanius Cardinalis hunc Con-
 „cionatorem proteget, unde nova inter
 „nos dissensionum semina, & Jesuitæ
 „hoc patrocínio elati, & concordie
 „constanter adversantes, eo fortius re-
 „conciliationis viam obstruent: nec

„tamen de hoc impræsentiarum agere Sæc. XVIII.
 „volo, unice supplex rogo, ut in fatali A.C. 1716.
 „hac rerum vicissitudine meo satisfacere muneri permittar, &c., Ac-
 „ceptis hisce literis Regni Regens an-
 „nuit, ut Noaillius, quicquid ad jurium
 suorum conservationem conferre cen-
 fuerit, exequeretur, atque in P. Ferte,
 ejusque Socios animadverteret; insu-
 per Noaillio pollicitus est, se non per-
 missurum, ut P. Ferte proximo Adventus
 Dominici tempore, vel alius Jesuita
 quovis tempore coram Rege, quin ob-
 tentam facultatem exhiberet, concio-
 naretur: Dum Noaillius Aurelianen-
 sem Ducem suis votis adeo propensum
 experiebatur, illum quoque rogabat,
 ut tam pro se, quam pro novo Rege
 Confessarium seligeret, qui nec Jesuita,
 nec Jansenista, nec Ultramontanis sen-
 tentiis addictus esset: Ad hujus igitur
 suasionem Dux in Regium Confessa-
 rium nominabat Claudium Abbatem
 Fleury: Noaillius vero die duodecima
 Novembris Parisiensis Provinciæ Pro-
 vinciali per sui Vicarii Generalis Offi-
 cialem significavit, quod omnibus &
 singulis Jesuitis prædicandi & Confes-
 siones excipiendi facultas per totam
 Diæcesin sit adempta, & solus Regens,
 Franciæ, & Angliæ Reginæ sibi e So-
 cietate PP. Trivoltium, Limierum, &

Sæc. XVIII. Gaillardum seligere possent. Nondum tamen plene sedata erat plurimorum indignatio contra P. Ferte, ejusque sermonem; quippe die septima Novembris Parisienses Parochi, & tertia post die Capitulum Cathedrale ad B. V. & die duodecima ejusdem Mensis Sorbonenses Doctores Cardinalem Noaillium accessere supplices, ut hujus Concionatoris attentatum haud impunitum relinqueret, quibus tamen Cardinalis respondit, jam satis delictum esse expiatum tam revocatis prædicandi facultatibus, quam Jesuitis a Regii Confessarii & Concionatoris munere in perpetuum exclusis. Hæc Noaillii severitas tam grata accidit Facultati Theologicæ, ut die decima octava Novembris solita haberet comitia, atque in iis Noaillio grates esse agendas decerneret, exponente Syndico, quod cum Facultatis inimici toto studio semper hucusque laborarint, ut Facultas Episcopatus juribus opprimendis intenta crederetur, nunc vero, quoniam sincerum suum Zelum pro Episcoporum auctoritate eis demonstrandi opportuna eidem offerretur occasio, hinc Facultas decreverit, ut biduo post sextum antiquiores Doctores unacum aliis centum Cardinalem Noaillium accederent, læsamque ejus auctoritatem vindicandi studium

studium eidem testatum redderent. Sæc. XVIII.
 Tot vexationum procellis obruti Jesuitæ, A. C. 1716.
 quid in tanta rerum perturbatione
 agerent, suspensi hærebant: quapropter
 trium Collegiorum Parisiensium Superiores unacum Patre Turnemine Jesuita ad Archiepiscopale Palatium accessere, sciscitantes, quid demum Cardinalis Noaillius decernere vellet circa sermones Dominicales, quos in Collegio & Ecclesia ad S. Ludovicum, & in S. Novitiatu, pro festo B. Francisci Regis haberi consuevissent. Ad hæc Noaillius Jesuitis significari iussit, standum esse revocationi jam die duodecima Novembris factæ, & nisi debitam subordinationem monstraturi essent, vel ulterius dissensionem in Ecclesia fovere pergerent, severiora remedia Noaillio præsto fore, eorumque Ecclesias occludendi jus sibi integrum servari. Verum hoc Cardinalis responsum Bentivoglio Pontificis Nuntio tanto opere displicuit, ut non modo querulis literis rursus Papam fatigaret, sed insuper e Francia Romam secedere decerneret, sæpius exclamare auditus, quod in Galliis haud ultra morari posset, eo quod sinceritas, religio, probitas, & sana fides unacum Rege defuncto expirasset: Pontifex etiam Jesuitas consolaturus eisdem promisit.
brevis

Sæc. XVII. brevi publicos Beatorum honores Ve-
A. C. 1716. nerabili Bellarmino Cardinali decer-
 nendos, ut saltem hac ratione illi, qui
*tam indigne vilipenderentur in terris, ho-
 norarentur in cælis.*

§. LXII.

*Summi Pontificis querelæ apud Regni
 Regentem contra quoddam
 decretum.*

*Clem. XI.
 pag. 2142.*

Præterea Noaillius Cardinalis erga
 summum Pontificem, quem contra
 se a Jesuitis acrius irritatum suspicaba-
 tur, minus propensum fovebat animum.
 Ut vero a Pontificis ira tutum se red-
 deret, simulque eidem per latus mo-
 lestiam inferret, Conscientiæ Senatus,
 in quo ipse Præsidis partes agebat,
 auctoritate usus, ad præfatum Sena-
 tum omnes Ecclesiasticorum causas
 novo edicto evocari adlaboravit: Hoc
 comperto Pontifex, cum Ecclesiæ li-
 bertatem penitus everti crederet, die
 prima Maij ad Philippum Regni Recto-
 rem querulas hæc dedit literas:

„Quartus jam labitur mensis, ex
 „quo inaudivimus editam isthic fuisse
 „sub nomine charissimi in Christo Filii
 „Nostri Ludovici Francorum Regis Chri-
 „stianissimi, ordinationem quamdam
 „pro norma consilii, quod *Conscientiæ*
 „vocat,